

KATHRIN RÖGGLA

főállású fiatalok

nem, ő nem szeretne főállású fiatal lenni, de ugyan ki szeretne? igaz, beszélnek mindenfélét. főállású fiatal soha nem is volt igazából, épp csak sertesepertélt egy kicsit. hogy hol? berlinben, naná, nem ő találta ki, ez egy ilyen város. itt minden olyan szubverzív –

nem, ő nem főállású fiatal, csak járja a várost a fényképezőgéppel: külvárosok! küllvárosok! kammikááázék! fotószafari ez is. lelőni mindent! aztán helyzetjelentés a práterben: hogy miiik vannak! issza az ember a sörét ezer turista között, ez ám a tapasztalat: ebben a városban csak kétféle emberrel akadsz össze: turistákkal meg az új médiumok képviselőivel, esetleg egypár politikussal a polgári társadalom pereméről. ez minden. hát igen, a milijő. kell hogy legyen valahol egy kis milijő is, csak nem pont itt, mert csupa harald schmidt-maradványok¹ imbolyognak előtte, mint ez is, azt mondja, beszélgetés, pedig inkább styropor (stupor).

szívesen beszél berlinről is, mondta épp az imént, berlinről mindig jól el lehet beszélgetni, de ideje nagy részét igazából a sprinterben² töltötte, a frankfurt-berlin vonalon. utazgatott oda-vissza és közben szerzett egy csomó érdekes ismerőst. ezt a bankárnőt például, nem ő találta ki, nem, mondhatni ülészsomszéd. – a bankszakmában dolgozik, árulta el a nő hosszas vonakodás után. – milyen érdekes, így ő, ő viszont reklámban utazik, ugyanis, ugyanis – nemrég alapított egy reklámügynökséget a barátjával, mégpedig az interneten! de a berlinieknek! – nevetett, csakhogy a nő már rég nem is figyelt, és nem figyel rá a mostani partnere sem.

a fiatalok figyelme bizony egykettőre elkalandozik, ha túl hosszúra nyúlik valami. a fiatalok manapság egykettőre új irányokba orientálódnak, állandóan úton vannak a gyerekkonfekciójukban meg a gyerekmodemjeikkel, inkább a városok között lelhetőek fel az intercityn, mintsem a városokban – odakint városi tájak suhannak el, stuttgarti elővárosok, sorháztelepek berlin határában, örökzöld ruhr-vidék – szóval funkcionális lakáskultúra odakint, intercity-kénelem idebent, és készenlétben áll egynémely izolációs eszköz: walkman, notebook, mobil telefon. meg egynéhány kapcsolatteremtő eszköz: walkman,

¹ Ismert német médiaszemélyiség, a SAT.1 műsorvezetője. (A ford.)

² A Berlin-Frankfurt vonalon közlekedő intercity. (A ford.)

notebook, mobil telefon. neki jelenleg mindkettőre szüksége van. úgy is, mint szerzőnek, hiszen ő szerző, vagy nem? végtére is benne jár a Judith Hermann³ korban, amelyet egyeseknek még el kell érniük, ő se éri el. mert ő nem bír olyan autentikusat nyújtani. de mostanában teljesen be van indulva Judith Hermanntól, és csupa szimbolikus tőke, mint mondani szokás. először bele se mert vágni, most meg itt ül előtte, és azon agyal, hogyan jutok a pénzemhez? de a pénzéhez nem jut. inkább olyan publicistaféle lett belőle is, „szabadúszó szerző”, ahogy manapság mondani szokás („rhizómának” is egykettőre el lehet nevezni bármit), azon a környéken pedig zaftos ajándékozási ökonómia működik. „aha, ezt a bio-nak csinálom.” – mondta épp az imént a férfinak.

csak hogy a férfi eleve oda se figyel. épp a ritmust próbálja megjegyezni. egyszer már tudta. nemrég még mondott neki valamit, most meg teljesen hidegen hagyja. és ma még nem is csapódott a földhöz – vissza a valóságba. ugyanis: nemcsak Berlinből nem látott sokat, de egyelőre még pénzt se látott. „és a reklámügynökséged?” – kiderül, hogy ő is az ajándékozási ökonómiából él, de a sajátjából. és művészetnek hívja: „mert tudod, amit mi csinálunk, az inkább művészet.” mert ez a reklámügynökség egy olyan projekt – „ez most egy kicsit hülyén hangzik”, de pénzt nem csinál vele. „olyan művészetet reklámozunk, amelynek nincs áruformája.” – „nem mondd komolyan.”

úgy látszik, máris terítékre kerülnek az eredeti hangfelvételek, „megy ez, mint a karikacsapás!” – „hát, igen, tudod, szívesen dolgozom eredeti hangfelvételekkel”, mert manapság alapvetően mindenki eredeti hangfelvételekkel dolgozik. olyan pseudo-dokumentarista hatásúak, márpedig ebben a városban manapság pseudo-dokumentarista minden. az emberekből rögtön ömleni kezd a szó – egy rádióadásból léptek ki mind, ki se kell nyitnod a szádát, gyakorlatilag magától megy a dolog, még mielőtt kérdeznél. micsoda érzés például így, száz méterrel a város felett, miután létrehoztál egy csomó autenticitást, érezni, hogy benne vagy a dolgok sűrűjében. ez aztán olyan életszerű réteggel, életszerű patinával vonja be az egészet. szerinte jó, „tök jó, amit csinálsz!” – „ez igen!”, „király!” mondta valamivel előbb már a nő is. ahogy belemelegszenek, és egyik megerősítés követi a másikat, ahogy kell – a főállású fiatalok már csak ilyenek, egyívásúak, szagról fölismerik egymást, tudják, mitől döglök a légy, egyszerre csak ugyanazt a zenét hallgatták, ugyanazokat a filmeket látták, „mégpedig jó filmeket és hangos zenét”, és most egész sor hasonlóság ötlük fel bennük – szóval ahogy futják sorra a kölcsönös megerősítések köreit, csak ülnek tovább ingyenes Berlinükben. itt persze soha nem lehet tudni, ki milyen ökonómia részese, ki milyen tőkével rendelkezik épp: szociálissal, kulturális-

---

³ Berlini író, újságíró. (A ford.)

sal, netalántán szexuálissal, de pénztőkével tutira nem, állapította meg egyszerre mind a kettő, hát, ez van.

nem terveztek közös rablótámadást, rablótámadást manapság már senki se tervez, manapság inkább a kongresszustervezés dívik. „igen, kongresszust kéne csinálni!” de olyat, hogy csak na! minimum startup-kongresszust, mert azt mondják, a gazdaságot még csak-csak támogatják ebben a városban, de minden más smafu. szóval először is gazdaságosdit kell játszani, elő kell állítani valami gagyit, hogy dőljön a lé. színészkedni kell! startupot imitálni, eljátszani a kisebb céget, irodát, magányos farkast! – „elfogyott a pénzünk, úgyhogy muszáj volt kitalálnunk valamit”, így hangzik azután a mellékelt eredeti hangfelvétel, „de halvány gőzünk se volt, hogy ilyen sikerünk lesz”. íme az új vállalkozó szellem – szintiszta schröder! – „te, ez szintiszta schröder!” – „te jó ég! vissza mindent! teljes fölszerelés! és ügyelni a különbségekre!” alighanem elgaloppírozták magukat esztétikailag, de túl késő, túl késő: „ráadásul ebben a politikai helyzetben!” jegyezte meg épp a nő. – miféle politikai helyzet?

hogy nem érzékel-e belőle semmit? nem, semmit. fogalma sincs, mire célozgat. szóval még mindig lát valamiféle politikai helyzetet, ki hitte volna – á, dehogya, csak viccelt.

nem terveztek közös rablótámadást és nem terveztek közös kongresszust sem, inkább csak viccelődtek: szemükben ifjonti fény! – „igen, nem vagyunk hetedik senkik.” aztán kicsit belezuhantak együtt a szentimentalitásba, hát, igen, a nyolcvanas évek: akkor azért mégse egyedül nőttünk föl a michael jackson-arc mögött, védelmet ugyan nem sokat nyújtott akkoriban, és még manapság is nehéz szabadulni tőle. (de az egéééész arcát senki nem ismeri!). kicsit megfélelkeztek az időről együtt, úgyhogy végül sietős dolguk akadt. „igen, dolgom van nekem is!” – ugyanis ugyanis, neki is dolga van – ez most egy kicsit önreferenciálisan hangzik, nevet a férfi, na de most legalább saját magának dolgozik – „fffú, az örökös stressz!”

nem, ő aztán nem főállású fiatal, jelentette ki már egyszer az imént, most pedig megismétli, mintegy saját gyönyörűségére, mielőtt újra kibontakozna körülötte és összecsapna feje fölött a leghamisítatlanabb média-táj, hogy megint csupa fiatalokat lásson, ahogy korlátlan médiakompetenciájuk birtokában összevissza rohagnak az utcán, szerencsére mindenki megvesztegethetetlennek mondja őket, sok mindent ingyen és bérmentve csinálnak, amint az köztudott – melyik köz tudja? eltart majd egy ideig, amíg újra leesik a berlin-szintje, és előtűnik alóla valami (egy főváros? egy erőd? egy daimler benztorony?)

tapsot kérünk, nemcsak a radebergernek!

65 városban szerte a világon, egyidejűleg. összegyűlik kereken 70.000 ember, jelentik be mindjárt a legelején, hogy megvitassák, mi van akkor, ha egy ötlet meggyőző, még meggyőző, vagy már nem az. ha később kiderül, hogy az ötlet mégse jó: „búcsút kell venni tőle.”

65 városban szerte a világon összegyűlik egyidejűleg kereken 70.000 ember, hogy ne lássák negatívan a tőzsdei árfolyam-korrekciókat, sőt, hogy pozitívan lássák, mert most jut csak érvényre igazán a minőség, mert a konszolidáció csakis egészséges hatású lehet, mert ettől majd érettebb lesz a piac, egyszóval: hogy jön létre az új normalitás. a sajtó persze egyelőre azt sulykolja, hogy az „internet” szitokszónak számít a tőzsdén, hogy a tőkebefektetők bevarrták a zsebüket. ezt nem hagyhatjuk szó nélkül, mi, akik itt vagyunk, a ludwig ehrhard házban⁴, a new-economy-berlinben. „tehát: dr. christoph stanger a goldman sachstól! a hangulat ellentmondásos, sok az aggodalmaskodó hang, a piacok pangnak. mit gondol, egyfajta másnaposságról volna szó?”

és rögvest közhírré tétetik a piacok üzenete: „voltak bizonyos kilengések, ezeket a kilengéseket most megszüntettük... a voltaképpeni üzenet egy jó korrekció, amelynek eredményeképp ismét érvényre juthat a minőség, és a piac visszatér a normális kerékvágásba.” ezekután tulajdonképpen akár haza is mehetnénk, de egy ilyen konszolidációs talk az ismétlésen alapul, a maga litániaszerűségében kvázi vallásos jellege van. legmegfelelőbb formája a paneldiszkusszió, mert így ki-ki jó hosszú időn át ismételgetheti: goldman sachs, goldman sachs, goldman sachs! „jelenleg egy fémipari közép vállalat ügyvezetője.” – „amellett, hogy moderátor a zdf-nél és médiatréner, még ügyvédkedik is wiesbadenben.” kohtes & klewes!⁵ továbbá: „miért kellene egy fiatal, dinamikus kicsi és nonkonformista startup-vállalkozásnak pont egy ilyen nagy hagyományú major-höz fordulnia?” – „hozzánk azok a vállalkozások jönnek, amelyek a mieinkhez hasonló sikereket akarnak elérni.” és venturepark, az inkubátor rt: „tudna olyan céget említeni, amelynek a sikertörténetében önök is közreműködtek?” – „természetesen, tucatjával!”

65 városban szerte a világon egyidejűleg, többek között a berlini ihk⁶-ban is, sikertörténetek hangzanak el, persze nem „100 napos succes-storyk”, végtére is a megbízható ludwig ehrhard házban volnánk. „igen, az utóbbi időben

⁴ A német új gazdaság egyik központja a Fasanenstrassén. (A ford.)

⁵ Vezető német médiatanácsadó cég. (A ford.)

⁶ A német Ipari és Kereskedelmi Kamara berlini szervezete a Ludwig Ehrhard Házban. (A ford.)

magasabbak lettek a követelmények a startupokkal szemben, tehát a befektetők számon kérik a kimunkált üzleti terveket, az üzleti elképzeléseket. és a kommunikációs tervezésnek is meg kell állnia a lábán.” és rögvest közhírré tétetik a megbízhatóság, a tervezhető piac, a meggyőződés, hogy csak egy jó ötlet, némi knowhow és lelkesedés szükségeltetik, hogy dőljön a pénz. szintiszta protestantizmus.

több mint 500 fős hallgatóság gyűlt össze, nem rockkoncert, de nagyobb szabású esemény, dj-vel és a berlinben szokásos technozenével, és van mindenféle ital is. „tapsot kérünk, nemcsak a radebergernek!” hogy létrejöjjön a manapság mindenütt olyannyira kívánatos fesztelen légkör. legalábbis odakint a folyosón, ahol az üzleti beszélgetések zajlanak, a matchmaking, idebent a moderátor az egyetlen illetékes hangulatfelelős. felteszi aggódó kérdéseit, enyhén provokál, minden poénja ül: „a tervünk az, hogy létrehozzuk a fölös gazdasági javak hatékony piacterületét.” – „ez azért nem annyira szexi.” általános nevetés. elhatározták, hogy a business angelshez⁷ fordulnak – „meg lars windhorts-hoz⁸, aki kicsit eltűnt a nyilvánosságból.” általános nevetés. a moderátor vezényli a kérdés-felelet-játékokat is, ezekkel akarván szóra bírni bennünket: mikor helyes tőkeerős társakat bevonni a vállalkozásba? „hogya az ötlet megérett, és mindenki készen áll, bele kell vágni.” hogy mostanában nagyobb személyes elkötelezettséget kell-e tanúsítani? „a startup napi 18 órás munkát jelent, és teljes koncentrációt.” hogy van-e általános szabály a legkorábbi ipo⁹-ra? „ez a piaci szegmens függvénye. vannak-e ügyfélkapcsolatok?” hogy van-e értelme a pr-nak? chatroomok indításának? „elvben hasznos a nyilvánosság.” – „dr. stanger. a téma: a vállalkozás értékének kiszámítása!” – „kétségkívül olyan fázisban vagyunk, hogy az értékelés nem egyszer eltávolodott a realitástól. de ezeket a tényeket korrigáltuk.” – „vannak-e alternatívái a tőzsdére vitelnek?” – „valójában nincsenek. rendszerint a tőzsdére kerülés a cél.” – hogy nincs-e a tradesale-nek köze a bukáshoz? „végtére is nem lehet mindenki piacvezető a maga szegmensében.”

végző tanulság: a tőzsdére kerülés a vállalkozás karrierjének az első, és nem az utolsó lépcsőfoka. mert nem holmi szerencsevadászok ülnek itt, itt mindenki valami saját dologról álmodik, olyasmiről, ami mögött nem-elidegenedett munka áll. azt mondják, manapság ez az általános tendencia: sokan felmondanak a munkahelyükön, hogy saját céget alapítsanak. folyton: „saját magamnak dolgozom.” de hogy az kicsoda is volna, nem lehet megtudni soha.

⁷ A gazdasági magánkezdeményezést támogató nemzetközi szervezet. (A ford.)

⁸ A német új gazdaság egyik csodagyereke. (A ford.)

⁹ Initial Public Offering. Tőzsdei minősítés normatív kritériumok alapján. (A ford.)

ön miért van itt?
„fiatal startup-vállalkozás vagyunk.”
„a vezetőségemnek volt egy ötlete, és megpróbálom megvalósítani.”
„a mai este egyik szponzoránál dolgozom, és egyrészt meghallgattam az előadásokat –”
„a hangulat miatt jöttem.”
„nem árt, ha néha összejön az üzletág.”
„az előadás nem sokat ért. de adódnak új kapcsolatok.”
„egyszerűen azért, hát, hogy megismerjek talán egypár embert. mert végső soron ez is valami olyan közösségféle itt berlinben.”

zajlanak a párbeszéddek: „gazdasági újságírókat keresünk!” – „a gazdaság nem a mi területünk, bennünket inkább a kulturális érdeklődés hozott.” – „igen, szeretnék itt is informálódni a kultúráról, de az interjúkat nem kedvelem.” meg a nem-párbeszéddek: „akar egy interjút az fdp elnökével?” nyomakszik mellém valaki. nemet mondani nem lehet, habár sejtelmem sincs, hogyan tovább. de gerhardt urat kérdezni se kell. ő a maga politikai meggyőződésével jött, mondja, az pedig a startupokat reprezentálja, úgyhogy végre közelebbről is szemügyre akarta venni őket. ez aztán a felemelő hangulat, ez itt. az atmoszféra. ömlik belőle a szó a kék nyakkendője mögül, amelynek láthatólag semmi köze az oly sokat emlegetett esélyegyenlőséghez. de akad azért néhány hihetetlen dolog ebben a helyiségben. például, hogy üzletek köttetnek. az érdeke inkább azt súgja: itt aztán nem köttetnek üzletek! nem hiába beszélnek annyit felemelő hangulatról, nem volt hiába ez a konszolidációs talk. nem, a ludwig ehrhard házban sokan keresik tovább a maguk nem egészen szokványos üzleti ötletét. hiszen befektetők alig lézengnek, látszik a megjelölt névtáblákon is. ezekről úgyszólván minden tudnivaló leolvasható. „b2b” – írta rá újsütetű üzlettársam, én meg azt, hogy „médiamanagement”. névtáblástul „tanácsadók” vagyunk, anélkül „szabad foglalkozású újságírók az mdr-től.” de újságíróként jobban megy minden, megállapítjuk, hogy a résztvevők inkább szóbaállnak az újságírókkal, mint a „tanácsadókkal”, épp csak meg kell szólítani őket, és máris mondják a magukét.

65 városban egyidejűleg, és ez az, ami az ő érdeklődését fölkelte, mondja az irodalmi ügynöknő is, aki a hálón szeretne kezdeni valamit. majd meglátjuk, mi sül ki ebből itt. igen, persze, irodalmi ügynökként akár tanulhat is egyet-mást. egyike a kevés nőnek, akik eljöttek. „úgy 80% férfi” mondom a partneremnek, – „és mind nemesi származású!” mint a névtáblákról világosan kiderül. az ügynöknő viszont a foglalkozásáról beszél, amely új fejlemény, amerikából vettük át. és miért ne lehetne internetesíteni ezt a fejleményt, olyan kis outlineokat elhelyezni a honlapon, legalább étvágygerjesztőnek. hát

igen, változóban a kiadói üzletág, mondja: annál inkább, annál inkább, mondja, be kell tömni a rést.

a rések betömésére sor kerül itt is, ha másképp nem, ügyel-bajjal. úgy látszik, egyre több a kultúrember, ha már befektetők nincsenek. jól álcázott sajtófotósok, szerzők, művészek, érdeklődő közönség. márpedig ez az új pénz-kultúra, nem lehet belőle kimaradni, biztos rég tudom én is, ha nem, akkor most legalább hallom: az új gazdaság kultúrája, mert a gazdaság gazdaságában úgyse hisz senki. „ha az óriáskonzern győzelmet arat a vállalkozói kezdeményezés fölött, azt a kultúripar úgy énekli meg, mint a vállalkozói kezdeményezés örökkévalóságát. a harc a már megvert ellenség, a gondolkodó szubjektum ellen folyik.” idézi valamivel később adornót egy adorno-szakértő. na igen, felelem majd, az egyesülési hullámok és a bankuralom idején van is benne valami.

de egyelőre még a firsttuesdaynál tartunk, itt pedig nincs helye semmi efféle megfontolásnak, egyelőre még ingoval találkozunk. ingo szerző. útja ügynökségeken és christian krachton¹⁰ keresztül vezet az irodalmi nyilvánosságba. híres barátnője van, mondja a barátnő saját magáról, és: most akkor indulnak is, hivatalosak még egy partyra – balos kultúrelit, tudom meg valamivel később, bármi legyen is az innét nézvést. még őgyelgünk egy darabig az új pénz kultúrájában, tanácstalanul, egy lipcsei bankárral társalgunk a direct bankingről meg a négy szemközti kapcsolattartásról, ami ugye egyre inkább hiányzik. a firsttuesdayról szóló különféle újsághírek később fesztelen hangulatot emlegetnek, nyakkendőmentes üzletembereket, ami úgy nem igaz, ahogy van. szó esik továbbá a nagy pénzről is, arról mindenki szívesen beszél, ledarálva a fiatal-dinamikus-rugalmas litániát. boomtown! később valaki elsüti lothar späth mondatát: „megállapodtunk, hogy boldog, jövőbetekintő társadalmat akarunk.” ehhez már igazán nincs mit hozzátenni, hacsak nem azt: „tapsot kérünk, nemcsak a radebergernek!”

sprinter

a ruháihoz még nem találta meg a forró drótot, valahogy lötyögnek rajta, még beléjük kell hogy nőjön, meg kell hogy érkezzon. a telefonjához viszont már megtalálta. megpörgeti az asztalon, most kézbe veszi, most megnézegeti, megnyom egy gombot, még egyet, kipróbál valamit, kipróbálja még egyszer, most újra bepötyögi az üzenetét. végre felhangzik a jel, az üzenet elküldve! ettől persze a kommunikációjához még messze nem találta meg a forró drótot,

¹⁰ Kristian Kracht (1966) népszerű újságíró, regényíró. Hamburgban él.

mert jobban kellene kommunikálni ezt a valamit, így az átellenben ülő arc. „hallod, még meg kell gondolnunk.” csakhogy a mobilarc meg se hallja. megint a telefonját pörgeti az asztalon, csak annyit mond, hogy „persze, persze”, és bámul tovább kifelé az ablakon.

körülöttük az intercityn mindenütt a szokásos kommunikációs kényszer. mindenki mondja a magáét valami szerkezetbe, újabban megint mindenkit nadjának hívnak vagy thilónak, floriannak és maxnak. igen, jobban belegondolva több a thilo, a florian meg a max, mint a nadja. úgyhogy ez a thiloarc itt nem is adja föl, nyitott, beszélgetést kezdeményez, beszélgetni akar mindenáron, csakhogy a nő nem hajlandó: „na, már ma vissza is megy?” mondta neki épp az imént, de amaz csak rámosolygott: „szerintem ma reggel jött maga is, a korai vonattal!” thilo előrehajol, de a nő csak akkor bólint, amikor már leült: „persze.” a partnere a telefonját bámulja, mintha valamit benne felejtett volna, mintha kínos lenne neki elparentálni a beszélgetést, pedig alighanem muszáj lesz.

egy ilyen thiloarc meg egy ilyen mobilarc mindig akad, emezt maxnak vagy floriannak hívják, tökmindegy, kicsire nem nézünk, és akad mindig egy ilyen nő is, aki odaül. mindez rendben is volna, csakhogy itt egyvalami kezdettől fogva világos: ez a nő nem brandeinst olvas, nem is econyt¹¹, ez még mindig a handelsblattot bújja – hát, mi a francot akar? – pofonegyszerű: itt ül az old economy, a trendekről ugyan gőze nincs, mégis az ő zsebében a pénz – marhaság, miféle old economy, talán inkább az old financial district, amelyiktől nem kapunk hitelt – nem értesz te semmit, nagyon is jól jöhetnek még az ilyen vonaton kötött ismeretségek, a társa közben áttért a belső monológra, de most vége, most meg kell nyilvánulni, eldöntötte alighanem. a hátuk mögött máris szabadkozás a félbemaradt beszélgetések miatt, „alagút”, hangzik el bocsánatkérőleg. a hátuk mögött már azt mondogatják, ezúttal bizonyára menni fog, ezúttal biztosan nem szakad meg a kapcsolat, a kezdet biztató, itt meg még semmi. épp ellenkezőleg, máris beállt a szünet, egyre terjedelmesebb a csend. úgyhogy a két üzlettárs üldögél, egyennadrág, egyencipő, csak a felsőrészek különböznek, legfelül a két fej, mintha behavazódtak volna a tinifiútájban. csak üldögélnek, pedig most aztán jöhetnének a témák, hogy a beszédhelyzet megteljen tartalommal! csak az a kérdés, miféle témák. folyvást auschwitz-cal előhozakodni, ez nem az ő kenyérük, habár egyesek azt állítják, nem, ők nem ismerik az ilyesfajta vallomásosságot, az ilyen vallomáskényszert, ezt a témát illetően minden véleménynyilvánítási kényszertől mentesek. manapság ez igazából már nem is probléma. nagyobb probléma megtartani a munkatársakat: „a munkában lelt öröm félig már garancia arra, hogy ne akarjanak elván-

¹¹ Gazdasági magazinok, az új gazdaság jellegzetes orgánumai.

dorolni az emberek.” mondhatna valami ilyesmit. – hogyhogy? – „hát, egykettőre nyakunkon az ipo.” – „ne mondja, és mikor jelennek meg a piacon?”

hát ilyenek azok a bizonyos sprinter-beszélgetések, jobban mondva: modulok, mert gyakorlatilag a technikai berendezés részét képezik. muszáj, hogy a vonatkozás is élvezetes legyen, csak éppen nem arra van kitalálva. manapság egykettőre megkaphatja valaki a „frusztrált anyuci” minősítést, jóllehet az „anyuci” nem szó szerint értendő, mert az ötvenes üzletasszonyoknak egyszerűen csak megöregedett az arcuk, az anyaság nem hagyott rajta nyomot. a férfi viszont nem akar kijönni a gyakorlatból, sármörködik – ez az új középosztály, hangzik el aztán, majd thilo tényleg felteszi a kérdést: „maga is az új belvárosban lakik?”¹², a nő pedig, akinek feltehetőleg gőze nincs az új középosztályról, mégis rögtön tudja, miről van szó, legyint, és csak annyit mond: „nem, wilmersdorfbán.”

„mi ugyanis ott telepedtünk le, illetve ott béreltünk irodát.” folytatja máris rendületlenül a férfi, hogy a nő tudja, kivel beszél. „és mi dolga volt frankfurtban? ha szabad kérdeznem!” teszi hozzá mindjárt nevetve: „tényleg – és melyik üzletágban? – finanszírozás? bank? – igen?” – „valami ilyesmi.” hangzik a szűkszavú válasz. úgy látszik, a nő még mindig nem fogta fel, thilo ismét fékezhetetlen, ilyenkor egyszerűen nem bírja abbahagyni, egyszerűen kommunikációs kényszere van, de hát meg is mondta rögtön az elején, és most eléggé bőségesen gyakorolja, mármint az abbahagyni-nem-tudást, végül aztán féllegális ajánlatokkal hozakodik elő, hogy elkábítsa a nőt, féllegális ajánlatokkal, egyfajta mi-lenne-ha-ekcémával, de egy centimétert sem jut előbbre: ez a nő cementből van, képtelen szóra bírni, márpedig az ilyesmi nem egyeztethető össze az életmódjával, mert ha ő egyszer beszélgetést kezdeményez, abból rendszerint senki nem bírja kivonni magát.

manapság bárhol számítani kell az erőszak kitörésére, gyakran tapasztaljuk valóban. volt egyszer egy ámokfutó a hamburg-berlin intercityn, bepörgött a pofa, nem bírta magával, ordibálva rohagált az ülések között, általános volt a tanácstalanság. egyszer meg kimaradás volt. kimaradt a sprinter, az embereket mentesítő vonatba zsúfolták, egy olyan szokványos gyorsvonatba, mit össze szitkozódtak: hatosával ültek a fülkékben, nyitogatták a notebookjaikat meg a palmbookjaikat, és egy ideig a vasútról folyt a szó, meg arról, hogy ezek után alighanem elmaradoznak majd az utasok.

volt egyszer egy ámokfutó, egyszer meg egy kimaradás, most pedig csak egy üzleti kupaktanács van két sorral hátrébb. mostanában nem ritkaság az ilyesmi ezen a vonaton: „csak úgy, a biztonság kedvéért” kitergetik egymás előtt tü-

¹² Lefordíthatatlan szójáték. A „neue Mitte” kifejezés egyszerre jelenti az új középosztályt, meg Berlin újjáépített belvárosát. (A ford.)

körtudományukat. és egyáltalán, ez a tükörtudomány: ragad az emberre, mint a kosz, és gyakorlatilag máris mindentudó az illető, nagyon-nagyon jól informált: de pancsertudományról senki nem beszél. mindenki elrejtőzik a maga médiaválasztása mögött.

úgyhogy a telefonbolond folytatja rendületlenül a pörgetést, továbbra is ugyanazokkal a mozdulatokkal, csakhogy a partnere most fönnakad rajta: „most már tényleg hagyd abba, öreg!” mondta az imént, „nem bírsz leakadni róla?” nem, nem bír leakadni – a telefonja most mégis megáll, igen, abbahagyta a pörgést, sőt minden mozgást abbahagyott, most a voltaképpeni útirányt mutatja. mi más is lehetne az útirány, hogy is lehetne bármi más: mindig csak őhózzá, mindig a thiloarc felé az összes zajjal, az összes információval! és máris megdolgozható helyzet kerekedik. már nem is kell más, csak a paulus-neef-ábécé¹³, pedig az egykettőre kéznél van, egykettőre utoléri és elgázolja az embert. ugyan mi másra volnának jók, mármint az alfaállatkák problémái a lapos hierarchiákban – tudniillik paulus neef azt mondta egyszer, ő a lapos hierarchiákra esküszik, meg a felelősségmegosztásra. neki kétségtelenül több a megrendelése, itt viszont annál nagyobb mennyiségben tenyészik az üzleti vízió, „manapság vagy van valakinek víziója, vagy nincs.” ezt már meg is mondta a nőnek, most pedig részletesen el fogja neki magyarázni a vízióját, hacsak közbe nem jön valami. és tényleg nem jön közbe semmi, mert vélhetőleg hosszú évek tapasztalatával rendelkezik már a nők agyonszövegelésének terén – agyonszövegeleli őket, aztán irány az ágy, vélhetnénk, csakhogy ez nem igaz. egyáltalán nem akarja, hogy testiségbe torkolljon a dolog, sokkal jobban vágyik arra az anyagra, amiből a hallgatást szőtték, mert ő maga képtelen figyelmesen végighallgatni valakit, ezt meghagyja másoknak, a társa pedig láthatólag tisztában is van a helyzettel, ahogy újra hevesen pörgetni kezdi a telefonját. hányszor vertek már együtt kommunikációs hidakat, hogy aztán pénzügyi játékterekre terelődjék a szó, új médiumok tömkelegére, az egyik internet-szó hozza a másikat, és a thiloarc most is teljesen beindul, a telefonbolond viszont beletemetkezik a szerkezetébe, és tudomást se vesz a másik kettőről. jóllehet többször is elhangzik a kérdés: „nem igaz?”, de nem reagál.

manapság számítani kell az erőszak hirtelen kitörésére, és itt is felléptek már motorikus zavarok, kapcsolat jött létre technikai eszközökkel, ruhakódok voltak keletkezőben, de mintha hiányozna valami, talán valami viselkedés? helyzetkomikum, az biztos, hogy nem – és helyzetkomikum nem is jöhet létre, mert „átfaxolta már az ajánlatát?” mondta valaki egy sorral előrébb többször egymásután. határidőket egyeztetnek. szó se lehet róla. ahogy ott a hátuk

---

¹³ A Pixelpark nevű internet-ügynökség alapítója, az új gazdaság jellegzetes figurája.

mögött elképzelik. szóval nem helyzetkomikum. inkább valamiféle helyzetklón, némi kellemes mellékhatással, a helyzetklón ugyanis megszünteti a valódi helyzetet, vélhetnénk, végtére is így működik az összes berlini party. beszerez az ember egy partyklónt, és egykettőre valódinak látja mindenki, a delicious doughnutsban meg a ciba mattóban¹⁴ olyan mértékű az egzaltáció, mint-ha meg se érintene senkit a valódi hangulat.

az arc viszont még mindig a telefonját pörgeti. „nem bírsz leakadni róla, mondd?” kapta meg már többször is. „tisza hülye vagy!” mert nerdet nem emlegetik, inkább neefet, mert ő az, aki thilonak a szívéből beszél. és miközben ezt teszi, beszélnek belőle még mások is. több párhuzamos eljárás zajlik egyszerre, mert thilo lelke nem paulus neef kizárólagos felségterülete, ha viszont azt gondolja, ő is szóhoz jut legalább egy-két mondat erejéig, akkor nagyon téved, rá itt semmi szükség. a víziókban való gondolkodás ugyanis rég leszerepelt, már nem működik, nem hat meg senkit, hiába is erőlteti. úgyhogy a nő most feláll, és csak annyit mond: „viszlát.” ettől aztán lemerevedik még a telefon is, de tényleg, újra megáll, és ezúttal ráadásul még rossz irányba is mutat, elfelé. ekkor közbenyúl a mobilarc, zsebre vágja a készüléket, föláll, és eltűnik vele.

szerencsére feltűnik végre berlin, berlin, mindjárt itt a bahnhof zoo. „mindjárt a bahnhof zoon vagyunk! hallod?” kiáltja a másik után, de a mobilarc már messze jár, úgy látszik, nem hallja. itt van hát berlin. de nem tudható biztosan, micsoda is voltaképp – a várost folyton kitalálják, újra meg újra, és vele együtt az összes új generációt, amelyek kinőnek belőle, ahogy újraformálódik a város, és amelyeket ejt majd, hamarosan. valami gründerzeit-hangulat terjeng. elől a folyosón néhányan épp leteszik a telefont: „igen, már itt vagyok berlinben, otthonról újra hívlak.” és „scanneld végig a belvárost, nézz körül, mi a helyzet.”, csak ő ül itt egyedül. igaz, hátulról továbbra is jól hallható minden zaj, meg előről is, és ezek a zajok rendszerint vigyáznak, óvják, hogy ne történjen vele semmi, de most nem, most belé hatolnak, most magukkal ragadják.

igen, volt egyszer egy ámokfutó, egy kimaradás meg egy üzleti kupaktanács a háta mögött, most meg hirtelen már csak én vagyok. ott ülhettem volna a hátuk mögött, és följegyezhettem volna mindent. és később tényleg meg is kérdi valaki: „mit csináltál?” – tényleg, mit is csináltam? megint itt ült előttem egypár nagyfiú, és könnyű lenne elintézni annyival: „a saját különbejáratú filmjét forgatja mindegyik!”, hiszen régóta sejtjük, hogy „semmi nem jut el a tudatukig!”, de az ilyen utazásokon támadt paralízisem sokáig eltart, úgyhogy hallgatok.

KURDI IMRE fordítása

---

¹⁴ Berliini technoklubok.